

Результаты Отчета (1912)

ОТЧЕТЪ О ЗАПЯТІАХЪ

ВО ВРЕМЯ ЗАГРАНИЧНОЙ КОМАНДИРОВКИ

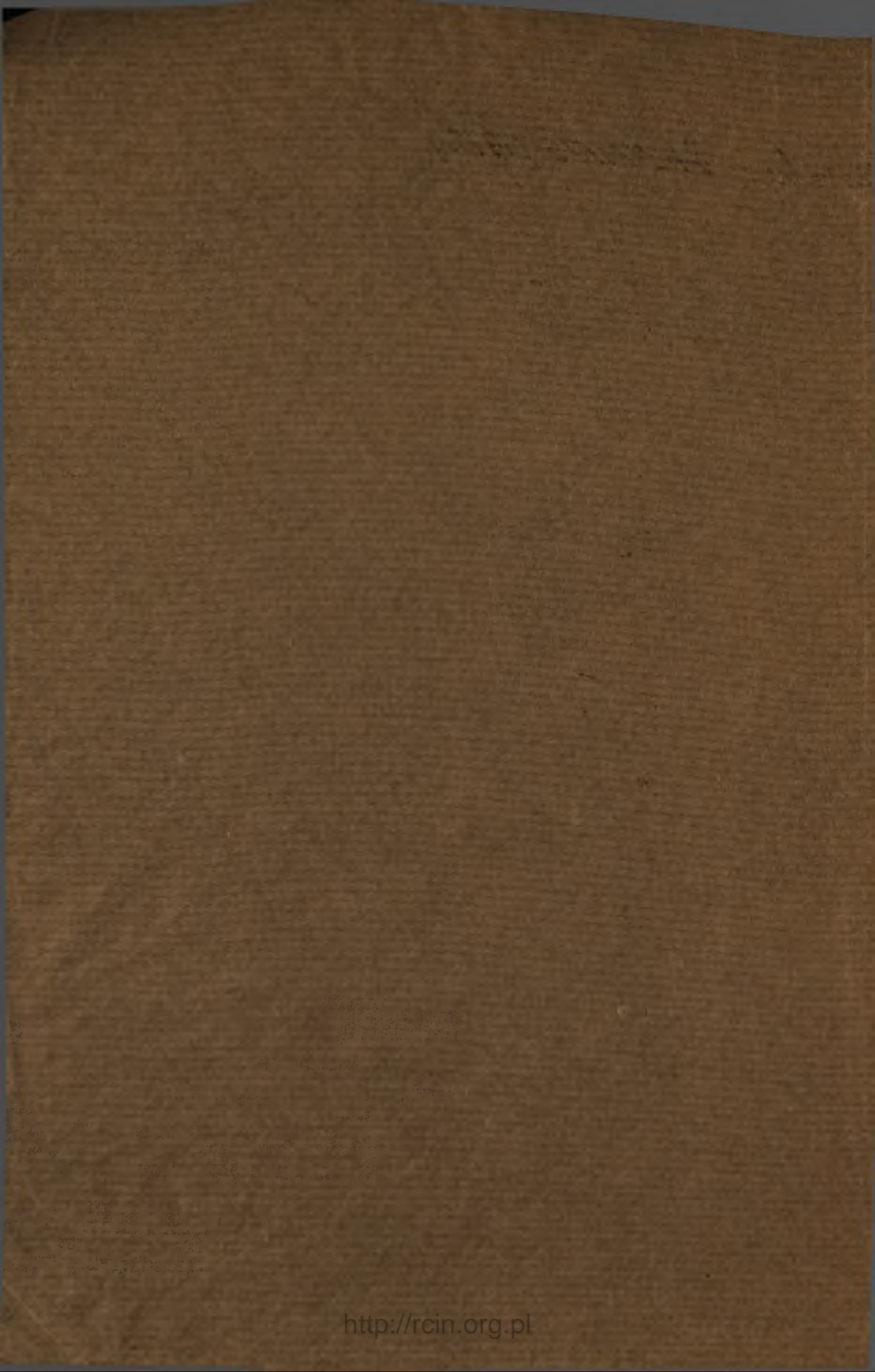
АВГУСТЪ 1912 ГОДА

1912

ИЗДАНО УПРАВЛЕНІЕМЪ ЗАГРАНИЧНОЙ КОМАНДИРОВКИ

ПОСРЕДСТВОМЪ ПЕЧАТНИКА И. П. ПЕТРОВА

1912

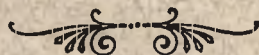

Всѣмъ учащимъ ІВІ.

Проф. В. Ж. Перетцъ.

ОТЧЕТЪ О ЗАНЯТІЯХЪ
ВО ВРЕМЯ ЗАГРАНИЧНОЙ КОМАНДИРОВКИ

лѣтомъ 1912 года.

КІЕВЪ.

Типографія Императорскаго Университета Св. Владиміра Акц. О-ва печ. и изд.
дѣла Н. Т. Корчакъ-Новицкаго, Меринговская улица, д. № 6.

1913.

Проф. В. Ж. Перетць.

ОТЧЕТЪ О ЗАНЯТІЯХЪ

ВО ВРЕМЯ ЗАГРАНИЧНОЙ КОМАНДИРОВКИ

ЛѢТОМЪ 1912 года.

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA
00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72
Tel. 26-68-63

КІЕВЪ.

Типографія Императорскаго Университета Св. Владиміра Акц. О-ва печ. и изд.
дѣла Н. Т. Корчакъ-Новицкаго, Меринговская улица, д. № 6.

1913.

Печатано по опредѣленію Совѣта Императорскаго Университета Св. Владиміра.

Оттискъ изъ „Университетскихъ Извѣстій“ за 1913 г.

8039

Получивъ разрѣшеніе отправиться за границу съ научной цѣлью на лѣтнее каникулярное время 1912 г. я намѣтилъ себѣ нѣсколько задачъ, въ число которыхъ входило: расширить и углубить знакомство съ явленіями польской литературы XVI и отчасти XVII в., собрать матеріалы для пересмотра нѣкоторыхъ вопросовъ исторіи литературы возникшей въ Южной и Западной Руси въ XVI в. въ связи съ аналогичными явленіями въ литературѣ польской; собрать намѣченный матеріалъ по исторіи діалога и виршъ, а попутно—описать неизвѣстныя и малоизвѣстныя славянскія кирилловскія рукописи, буде онѣ встрѣтятся на пути моихъ розысканій.

Вслѣдствіе того, что съ 10 іюня до закрытія библіотекъ въ Краковѣ и Львовѣ оставалось очень немного времени—мнѣ удалось исполнить лишь часть своего плана; но все же то, что я успѣлъ сдѣлать—значительно освѣтило для меня нѣкоторыя темныя стороны литературной жизни Польши и Украины въ XVI в. вмѣстѣ съ тѣмъ знакомство съ рукописями кирилловскаго письма, хранящимися въ библіотекахъ Кракова—дало мнѣ также нѣкоторый матеріалъ для палеографическихъ наблюденій.

Я занимался въ Краковѣ: въ библіотекѣ Ягеллонскаго Университета, въ библіотекѣ Академіи Наукъ и въ Музеѣ кн. Чарторскихъ. Во Львовѣ—на обратномъ пути, послѣ каникулъ—лишь въ библіотекѣ Народнаго Дома, гдѣ хранится богатое интереснымъ матеріаломъ собраніе рукописей каноника А. Петрушевича, съ которымъ я имѣлъ удовольствіе лично познакомиться.

Университетская Библиотека въ Краковѣ—Biblioteka Uniwersytetu Jagiełłońskiego владѣеть 4176 рукописями разнообразнаго содержанія, на различныхъ языкахъ, преимущественно на польскомъ и латинскомъ. Имѣется печатное описаніе этихъ рукописей¹⁾, изъ котораго узнаемъ, что славянорусскихъ рукописей въ библиотекѣ очень мало, при томъ не всѣ онѣ достаточно точно описаны; мы пересмотрѣли №№ 932, 933, 934, 935, 936, 937, 941, 942, отмѣчая все сколько нибудь интересное для насъ.

№ 932. Пергаменная рукопись на 122 лл. въ малую 4-ку, заключаетъ въ себѣ Празднѣю, т. е. извлеченія изъ Минеи, Октоиха, Трїоди Цвѣтной и Постной, и Требника. Это палимпсестъ п. XV вѣка, написанный по греческой смытой скорописной рукописи. Лл. 91—94 и 97—100 бумажные, знакъ болѣе или менѣе указываетъ, какъ замѣтилъ еще dr. Wisłocki—на 1420 г. На об. 86 л.: „Боже прости попа Михаила Рѣшекова“, на об. 95 л.: „Помѣните Мелетїа Грѣшного“.

Письмо и языкъ рукописи—*сербскіе*. Приводимъ отрывокъ съ л. 72 об.—73, какъ образецъ.

Разроушнѣ дръжавоу сьмрѣти. як⁰
 кесьмрѣтнѣ гь. кесьмрѣтїѣ вьсь
 мь даровалъ їесн уѣколюкѣе. њ вь
 знесе се вь славу. зрещемъ те уь
 стнымъ їсе оуѣенкомъ все си
 лне: Блж^{но} урѣво твоѣ. вьсене
 пороуналъ вьлѣце. њже бо
 пр^бсно урѣво ѡдово њст^швнннго. нескл
 занно вьмьстннн спѣнн се. Его же мѣ
 спѣнн се њмь поющнмъ [те]. Ка^васїа:—
 Црѣь црѣемъ їедннѣ. њзъ їеднннго їедннѣ
 слѣво прошѣ њзъ ѡїїа непокннннн. равно
 моцїны своѣ дхѣ своѣмь ѡплѣомъ. њстї²⁾
 ннѣ послалъ їесн ѡко блгодатель. по

¹⁾ Dr. Władysław Wisłocki. Katalog rękopisów Biblijoteki Uniwersytetu Jagiełłońskiego. Część I. Wstęp. Rękopisy 1—1875. Kraków 1877—1881. Część II. Rękopisy 1876—4176. Index. Kraków, 1877—1881.

²⁾ TI—ВЯЗЬ.

юциѣ славоу дръжавѣ твоѣй. Нѣ ѣ їрмѣ:—
Оу́трывлю́ще въпи́емъ ти гн̄ сп̄ныи. ты
ко і́ссу вѣ нѣиѣ. кромиѣ тебе ѣного не́з
зна і́емъ:—Агглыкыи силы. въземлем̄
тебе видѣише. вра̄ възываахъ цр̄в на
шемоу възмѣте: Нспльнивь вѣліа̄
всауьскаа мѣстиве. горнѣиѣ си
лаиѣ съ палтїю пришьа̄ і́ссу:—
Ап̄ли видѣише възвышаема̄ спа̄
сь трепетѣ възываахъ. цр̄оу ише
моу слава тебе:—

№ 933. Отрывокъ Евангелія отъ Матвоя, 16 лл. въ малую 4-ку, написанъ полууставомъ на бум. н. XVI в.; письмо и орѳографія—*сербскія*: двинти се нмѣ 5 об.; нарицаетсе ів.; на л. 6—свѣзд, нродїадн радн, кѣс, ѣ хѣте ѣго оубыти, коашѣ народа, плеса, оубодин нрѣдовы—и т. н.; л. 7—пѣть хлѣбъ; л. 7 об.—корабль же вѣ посрѣ мѣра власе влѣнами, ходѣща; л. 8—вызоуни глѣ. Инициалы—киноварью и голубой краской.

№ 934. Минея служебная на февраль, безъ перепл., безъ нач. и конца, 160 лл., полууст. XVI в., въ листъ, *сербскаго* письма.

№ 935. Минея служебная на нсябрь, испорчена временемъ; 153 лл., въ листъ; знакъ бумаги—ножницы, почеркъ к. XVI—или нач. XVII в., какъ будто подражательный, архаизирующий; орѳографія и письмо—*сербскія*; примѣры: л. 3—звннїа рлждениѣ облакы, боуфроу зтолите; л. 10 об.—пслѣдныкъ нзѣщень, славецнмъ. Рукопись принадлежала мон. Трескавецъ въ Македонїи. На ней приписка нѣкоего Ив. Стоева о переплетѣ книги въ 1701 г.

№ 936. Минея служебная на сентябрь, 165 лл. въ листъ того же монастыря Трескавецъ, полууст. *сербскїи* XVI в. на бумагѣ знакъ—ножницы; примѣры: л. 4—гавмлениѣ похоты, оумь, помншлениѣ; л. 35—наученика; л. 37—уѣдо сладко, сматраюцин.

№ 937. Октоихъ, 191 лл., въ листъ, сильно попорченный; *сербскаго* письма, повидимому также изъ Македонїи какъ и предыдущїи Минеи.

№ 941. Четвероевангелїе XVI в. на 273 лл. въ листъ. Первые листы—дефектные и заполнены въ началѣ XVIII в. Запись послѣ ре-

монта книги указывает на покуску, но цѣна затерта. Орфографія — болгаро-молдавская, поздняя со слѣдами *украинскаго* происхожденія рукописи; примѣры: водоноси лежащж, недоставишъ вниж, ѿкъждъ прихожоу, бждѣтъ, нѣ и нѣ, наплѣни прѣвэл, стлѣпъ, прѣмо, нмѣ, рабѣ; наряду съ этимъ: рѣша, прннесоша, вѣхоу, вѣяросниш, вижъ, سموковницю, вижоу, поведоутъ, образъ... кнсаревъ, кнсаревъ кнсаревн (114 об.) прильцлстеса 115, свѣдѣство, послагаютса, нниж. Уже нѣкоторые изъ указанныхъ примѣровъ даютъ возможность опредѣлять происхождение этого списка Евангелія. О томъ же говорить и украшающая его орнаментация и нѣкоторыя буквы, напр. ф съ пересѣкающей вругъ вертикальной чертой, до половины его толстой, ниже — тонкой, какъ въ Пересопн. Ев. или въ Загоровскихъ — Ев. и Апостолѣ XVI в. Украшеніе Евангелія — прежде всего крупныя цвѣты и характерныя гирлянды типа Ренессансъ, какъ въ Пересопн. Ев. и въ Загоровскомъ Апостолѣ, но грубѣе и крупнѣе — на л. 13, 86, 131 и 209; тутъ же — раскрашенные инициалы. На л. 85 об. — миниатюра, изображающая ап. Марка.

№ 942. Евангеліе — молдаво-украинскаго письма, какъ и предыдущее, XVI в. въ листъ, на 260 лл. Знакъ бумаги — плотной, крѣпкой — трудно различить: нѣчто въ родѣ круглаго щита.

Правописаніе болгаро-молдавское, съ избыткомъ большихъ юсовъ, но съ замѣтными русскими особенностями: твоѣж, сѣсетъ люди свож ѿ грѣхъ нхъ, ѿвръзошж скровнища свож, ѿноша въ странж свож, крмы иванжаса звѣзы, азъ шѣ поклонаса емж, видѣк же многы фарисеа и саддккж градцжж, прнстоупнишж, улсоу многу кывшж, створниша; илзкымн враты.

Особенно интересно характерное начертаніе нѣкоторыхъ буквъ: ф, м, у съ рѣзкими контрастирующими черными и волосными линиями и ѿ, съ надчеркнутыми верхнимъ и нижнимъ закругленіями — какъ въ Перес. Ев. и Загор. Ап.

По листамъ съ л. 8-го тянется запись безъ начала:

- (л. 8) ...сѣго дѣла ро[кж] ко[жого] ꙗхз мца ѿ[ктябрь] |
 (об.) прутымъ Кіѣ въ прко[к] рл[б] вѣин сѣноіерен Ѳеодо[р] |
 (л. 9) за зѣ бѣ лѣубы по[д]скон свою власизю |
 (об.) А съ уады своимн кзпниа сѣо книгъ евліе тетръ |
 (л. 10) за свое ѿвѣреніе грѣхѣ и прѣковъ свой придалн |
 (об.) в селѣ Богородуана до храу Рождества Прѣваторъ Бѣи |
 (л. 11) вогы (?) доки его вѣде вола а ꙗко... была.... |

(об.) треба тогда некто не може сию книгу боронити |
(12 об.) А кто бы мѣ взати сїю книгу и где бы мѣ ѿддати |
(13 об.) сїю книгу да взде кля и прокла ѿ гѣ бѣ сътвориша ꙗко |
(л. 14) и зѣлю ѿ ѿ стѣ вѣ аплъ и ѿ стѣ бѣносны ѿцѣ да воз... |
(14 об.) ...его яко содѣ и гомѣ въ погнбѣ. Да нмае оучастіе съ |
(л. 15) Іудюю и съ триклатѣ аріемъ амни. амни. амни. |

На слѣдующихъ листахъ также слѣды приписки, но она срѣзана. Рукопись и въ началѣ, и въ концѣ попорчена.

Кромѣ этихъ рукописей мы въ библіотекѣ Ягеллонскаго Университета видѣли:

Аноологіонъ, напеч. въ Евью¹⁾, 1613 г. въ 16-ю долю л.

Молитвословъ Черниговскаго изданія 1619 г. въ 16-ю д. л. деф.²⁾

Часословъ и молитвы повседневныя по преданію церковному краткѣ избранны в монастыру Уневскомъ въ лѣто ѿ Рѣ Хѣа ѿход, въ 16-ю д. л., изъ типографіи Симеона Ставницкаго по повелѣнію митр. Варлаама Шептицкаго.

Часословъ К.-Печерскаго изданія 1667 г., въ 16-ю долю л. съ гравированнымъ выходнымъ листомъ.

Акаѳистъ Варварѣ великомученицѣ, К.-Печерск. Лавра, 1698 г.

Псалтирь Вилнскаѣ—около 1630 г., дефекти.

Молитвословъ дефектный, неизвѣстной типографіи XVIII в., въ 16-ю долю л.

Собраніе припадковъ краткое и духовнымъ особамъ потребное, Супрасль, 1722 г.

Лексиконъ, Супрасль, 1722 г.

II.

Библіотека Краковской Академіи имѣетъ описаніе рукописей, составленное г. Чубкомъ³⁾. Мы имѣли возможность осмотрѣть рукописи такъ или иначе относящіяся къ южно-русской исторіи и литературнымъ дѣятелямъ старинной Украины: № 266—Универсалъ Лазаря

¹⁾ Сомнительная дата. Каратаевъ не знаетъ этого изданія.

²⁾ Явная ошибка.

Барановича, Варлаама Ясинскаго; №№ 269, 270, 273—акты, касающіеся исторіи козачества: № 1049—завѣщаніе Мих. Мелешка 1606 г., а также ознакомились со сборниками и сдѣлали выписки изъ содержащихъ стихотворенія польскихъ поэтовъ эпохи господства въ литературѣ стиля барокко. Интересенъ сборникъ № 979 съ „гіероглификами и эмблемами любовными“, № 1273—съ стихотвореніями Каспра Мясковскаго, Герон. Морштына, Веспас. Коховскаго, № 1274—гдѣ есть также стихотворенія Весп. Коховскаго и А. Морштына. Интересенъ также списокъ хроники Боболинскаго, № 281, 1699 г. и № 295 содержащій „фрашки“ А. Морштына въ копіи XVIII в.

„Hieroglifiki y Emblemata Miłosne“, сохранившіеся въ рукоп. № 979 на л. 66 об. и слѣд. безъ сомнѣнія принадлежать—судя по стилю и манерѣ—перу Андрея Морштына. Интересуясь литературной дѣятельностью этого поэта, мы сдѣлали копію нѣкоторыхъ стихотвореній изъ этой рукописи. Приводимъ шесть изъ нихъ:

A b y g o d z i n n i e l i c z o n o .

W ogrodzie swoim Wenus kompas miała,
A ten godziny znaczył bukszpanowy,
O którym gdy się miłość dowiedziała,
Wycieła index rzekszy temi słowy:
„W mey szkole na czas nie będę patrzyła
Kędy się serca uczą, a nie głowy.
Niech ten co cierpi liczy czas chudzina,—
Rok iest mym uczniom naykrotsza godzina“.

N i e t o p i ę k n e , s o p i ę k n e , a l e t o , s o k o m u p o d o b a .

Niechce Kupido Pawia, choc złotem
Dziwnie go Juno piormi ozdobiła.
Woli łabęcia między skrzydłastemi,
Choc prostą barwą Wenus go sprawiła.
Tego rękoma głaszcze piezczonemi,
Tamtym się brzydzi choc go ustroiła
Piekniey natura; często miłość płocha
Upodobanie aniż piekność kocha.

Ile ran, tyle nowych miłości.

Ty coś się serce od ran wpuł rozpadło,
Że twa Bogini ostro cię traktuje,
Patrz na to we troysłuczone zwierciadło,
Ktore Kupido palcem ukazuje.
Wszak mu nie z tych ran cnoty nieodpadło.
Ile ran, tyle y serc ukazuje.
I ty za serca przymy, nie za rany,
Ktorec pochodzą od twoiey kochany.

Tak konczy, kto gardzi.

Uporna raca co ognia nie znała
Kupidynową ręką zapalona
Miasto wdzięczności z smokiem poleciała
A rozumiejąc ze tym wywyszona
Ze życzliwego ognia mac nie chciała¹⁾.
Ginie niewdzięczna wniwec zatrzasniona.
Tak też kto miłość niewdzięcznością płaci,
Cudzym niesmakiem sobie kredyt traci.

A by tym jasniey.

Amantium ira—redintegratio amoris.

Nigdyby swieca iasno nie gorzała,
Gdyby iey szypce serca nie kraiały;
I miłość mocy pięknie²⁾ by nie miały,
Gdyby iey lekkie żale nie tykały.
Nigdyby słodzić przysmaku nie dała,
Kiedy by usta gorzkiego nie znały.
Wtenczas się miłość nappotężni żarzy,
Kiedy się z sobą wierna para swarzy.

¹⁾ Стихъ испорченъ: слѣд. читать: „mieć“.

²⁾ Слѣд. исправить „pięknej“ (?).

W miłości waga.

Między bogatym sercem a ubogim
Sędzina miłość nie czyni różności.
Choć nayuboższe wnet się stanie drogim
Skoro że waga przeważy miłości.
Nie panem serca, lecz teranem srogim
Byłby Cupido, kiedy by godności
Samey dał wagę a uboższe stany
Przy iednym prawie niezachował z Pany.

W nieszczęściu.

Nie gray, radzęć, Cupido z Fortuną,
Mówięć, nie żartuy z Fortuną miłości.
Jak się od ciebie fawory odsuną,
Za nic tve wdzięki, za nic tve piękności.
Choć się do ciebie serca zewsząd suną,
Niewierz Fortunie, ni iey łaskawości:
Pokić uroda, poty miłość płuży,
Poty zwyciężasz, pokić szczęście służy.

Nie potrzebue staremu zaloty.

Szpetnie staremu z Wenery dzieciną
Igrać y sprośne zakładać pożary,
I z młodą a zbyt łechczywą dziewczyną
Do próznych pociech schylać swoy grzbiet stary.
Lżey dziadom w grobie aniż pod pierzyną
..... y mieć za łożnicę Mary.
Ostróżnie igray z Cupidynem dziatku:
Jak cię osiodła, zgaśnieć hymen w zatku.

Фривольность, проскальзывающая въ послѣднемъ стихотвореніи является закономъ въ „Фрашкахъ“ А. Морштына, находящихся въ рукописи Крак. Академіи № 295 (списокъ также XVIII в.). Приводимъ въ извлеченіи нѣсколько стихотвореній и отсюда: это тѣмъ болѣе не-безполезно, что польскіе изслѣдователи и издатели стихотвореній этого поэта и его современниковъ старательно обходятъ тѣ, которыя

рисують легкость нравовъ и своеобразные вкусы старины по отноше-
нію къ сюжетамъ, кажуцимся въ наше время неприличными и недо-
стойными изученія.

Очень характерно предисловіе къ фразкамъ, а затѣмъ—стихо-
творная бесѣда юноши съ дѣвушкой и небольшія стихотворенія:

стр. 96

Fatuitas. albo Prozna Zabawa reprezentowana
przez Fraszki.

P r z e m o w a.

Ustąpcie zartow Kto nieznosi y wŷ,
Ktorŷm rumieniec zapala wstydlivy
Posłuszną gębę, u ktorych niewolny
Język y za grzech idzie Wiersz swawolny.
Są u mnie Wiersze, ktore na Niesporze
Xiądz moze spiewac y Mniszka w Klasztorze.
Ale ta xiążka odważna na grzechy
Rzeskie ma słowa y bezpieczny smiechy.
Wyrzeczce co chcę y bez wszey ogrodki
Kusia mianuję y z iego podbrodki
Da własne imię swemu winowacy
I monie moniem, jaica zowie jaicy.
O iako często czytając te basnie
Gacie zkrachmalisz alboc portka trzasnie
I nadętego chcąc uskromic guza
Z ręką tam pudziesz albo do zamtuza.
W tey xiędze pioro opuszca na dragi (?)
I wiersz moi chodzi iako w łazni nagi
Ustąp prawico ktoras Macierzynny
Niezbyła, nie patrz na nagie mężczyzny.
Ja iezli cie znam pewnie tą przestrogą
Wzniciłem ci chęc do czytania srogą. ||

стр. 97

I cos iuz kładła xiążkę dali ieszcze
Czytac ią będziesz [od] Deszki ku deszczec,
I choc bys rowna Lukreciey w drzędzie,
Doczytasz kiedy nikt widziec niebędzie.

Na cosz te zmysły iuz o twej płci wiemy,
Ze tego pragniesz, co dla wasz nosiemy,
I ty to, czego czytac bronisz oku,
Radabys miała w garsci ba y w kroku.

стр. 97.

Militat omnis amans.

Woiunie kazdy gamrat; ma Cupido swoje
Obozy y rynsztunki, okopy y zbroie.
Jako szczęśliwy ktory wynidzie bez szwanku
Z krwawey bitwy, tak niemniey y ten godzien danku,
Który w łoszku ze wszytkiey swey woiuiąs sieły
Uszedł France, rzerzącki, mędoweszek, kił.

Omnia suut Hominum tenui pendentia filo.

Jeden tak sobie wypracował gały.
Ze mu na cienki skorcze wisiały,
I choc iuz były nabiegły puchliną,
Lec ¹⁾ w tym przypadku tą tylko łaciną
Cieszył się mówiąc: wszak tak mądrzy piszą:
Na cienki nici ludzkie rzeczy wiszą.

Omnis Petrus mirabilis.

Samemu rozumowi coment to przeciwny,
Zec kozdy Piotr na swiecie powinien bydz dziwny,
Ze nasz z dziewki na Mamkę przerobił Dorotę
Ze da Maciek te dziwy umie y robotę ²⁾.
Mamkę na Dziewkę przerob a wiedz Pietrze, ze cie
Między cudownych ludzi policzę na swiecie.

Выбираемъ далѣе не по порядку, а лишь нѣкоторыя фразки:

стр. 98.

Na kra w burce: „Gdy na cię patrzę“....

Recepta na gorączkę.

Kazdy dzien okrutna mie gorączka morduie,
Jednak cięższy paroxizm coraz w sercu cuię:
Enemy niepomogą, digeta iuz prozno,
Pigułek wolnych głównych iuz zazywam rozno.

¹⁾ Въ рук., кажется, „Zec“.

²⁾ Стихъ неясенъ.

Ei doktora tu trzeba bez Pluder z podwiąski,
Co by mądrość kosmatą a rozum mił wąski.

To prawda.

Niech kto chce iak chce chwali, niech sobie smakuie,
Niech w złocie dyamentach szczęścia upatruie,
Niech z Asyey z Afryki pieścoty sie bawi,
Niech mu India wszystkie pieścoty swe stawii;
Ja tym wszystkim pogardzam, świadcę nieba wami,
Gardzę całego świata wszystkimi darami.
Swoy kleynot drogo wazę, nad wszystko szanuie,
Nim wszystko szczęście zdrowie dostatki miarkuie.
Skarbie moy drogi, zono pobożna, cnotliwa,
Mądra, rostropua, skromna, powolna, wstydliva,
Tobą się cieszę, szycę, żyję: tyś me zdrowie,
Radosć bogactwa, szczęście, korona mey głowie.

стр. 99. Nuz uciech nie nierachuie co więc bywa owo
W wieczor (az wszyscy wiedzą) roskosz iedno słowo.
Nagrobek starego od Młody Zony „Juz cie tu
składam“.

Lament na nieużytą „Nikomu ach złe“.

стр. 101. Targ(?), albo rozmowa Młodzieńca z Panną „Ja
chce, ty nie odmawiaj“...

c. 102. O hoteczka.

c. 103. Okazyu.

„ Na zubek napis.

„ Nagroda ciekawosci.

c. 106. Do Wulkanu.

c. 107. Nagrobek Doctorowi.

„ Nagrobek Kosturze.

„ Temusz.

„ Do iedney Smutny po odiezdzie Mężowym.

c. 108. Do Twardoustey (безь конца).

c. 108 — другой почеркъ.

c. 110 — безь начала, конецъ стихотворенія.

„ Paszport Damom pospolitey conwersathey.

Далѣ слѣдують стихотворенія, кажется — уже не принадлежащія

Морштыну.

III.

Библиотека Музея кн. Чарторьскихъ въ Краковѣ обладаетъ громаднымъ количествомъ рукописей, отчасти описанныхъ, отчасти ждущихъ описанія ¹⁾. Славяно-русскія рукописи еще не вошли въ отпечатанную часть описанія, достигшаго только до № 1624: а такъ какъ видѣнные нами славянскія рукописи числятся подъ №№ 2233, 3671 и 3784, то полагаемъ умѣстнымъ сообщить ниже нѣкоторые результаты нашихъ наблюденій.

Прежде остановимся на № 2233. Это—Четвероевангеліе XVI в., въ листъ, написанное крупнымъ полууставомъ, безъ начала, но съ предисловіемъ бл. Теофилакта; орфографія—болгаро-молдавская, ж часто и притомъ не на мѣстѣ. Нѣкоторые листы въ срединѣ рукописи вырѣзаны, на мѣстѣ ихъ—вклеены куски бумаги, заполненные рукою XIX в.

Заставки нарисованы киноварью, въ первой изъ нихъ писецъ (или мастеръ писавшій заставки?) скрылъ свое имя, легко впрочемъ обнаруживаемое „Еремѣецъ“. Знакъ бумаги—щитъ съ короной. Переплетъ старый, окованный мѣдными бляхами съ изображеніемъ св апостоловъ, посреди—распятіе, надъ нимъ—звѣзда, подъ нимъ—полумѣсяцъ. Въ 1850 г. принадлежало о. Григорію, пароху Дубровицкому.

Другое Евангеліе № 3784—въ палеографическомъ отношеніи болѣе интересно. Начало—оторвано, утрачена часть оглавленія. Предъ Еванг. текстомъ—заставка и окруженіе изъ цвѣтовъ, напоминающее Ев. Ягеллонской библ.: въ отношеніи письма—обычный почеркъ украинскіхъ Евангелій первой полов. XVI в.; первая страница написана тщательно, напоминаетъ Пересопн. Ев., а далѣе—болѣе небрежно. Но буквы **у**, **ф** съ утолщеніемъ верхней части вертикальной черты, и съ контрастирующими черными и волосными линиями; очное **о**: ж употребляется, какъ и въ предыдущемъ Ев., но нѣсколько рѣже; **въдлѣжцѣвъ**, **трѣкоуѣ**, а рядомъ—**ѡ** **моуѣл**, **принесомл**. Характерныхъ

¹⁾ Намъ извѣстны I-й и три выпуска II-го тома печатнаго описанія: Editionum Musei Czartorysciani Cracoviensis № 1. Catalogus codicum manu scriptorum Musei principum Czartoryski Cracoviensis. [Vol. I] fasciculi 1 (1887), 2 (1888), 3 (1891), 4 (1893), pp. 385. Edidit Dr. Josephus Korzeniewski.—Vol. II, fasciculi 1 (1909), 2 (1910), 3 (1911), pp. 288 (томъ неоконченъ); scripsit Dr. Stanislaus Kutrzeba.

украинизмовъ нами не замѣчено. Русскихъ святыхъ въ мѣсяцесловѣ нѣтъ.

Гораздо болѣе интересно пергаменное Евангеліе-апракосъ XIV в. съ миниатюрами, писанное русскимъ уставомъ въ два столбца; въ листъ, № 3671. Особенности языка указываютъ на мѣсто возникновенія этого Ев.: съ одной стороны—обще-русскія особенности: *приаша, уадома, вѣрѹющнмъ, слакѹ, поманоуша, можетъ, ѿ похоти плотьскн, мѹжьскн, собѣ, роженое, княжо, сверню, и т. п.*; съ другой стороны—многочисленные украинизмы:—въ свѣдѣтельство, да свѣдѣтельствѹють (постоянно), оускръшлеть, оуздвигни, оуздвигнешн, вѹеннцн, знамѣнькє, нѣ, въ законѣ вашѣмъ ..

На обор. загл. листа изображеніе ап. Іоанна; заставка.

На л. 1—изображеніе архангела Михаила въ краскахъ съ золотомъ, византійскаго стили; въ правой рукѣ копьѣ, въ лѣвой—яблоко; вокругъ изображенія—записи:

1. *Сверху* изображенія—уставомъ:

Се ѿзѹ. князѹ. ѡлександрѹ володннровнѹ |
н своюю ¹⁾ княгинѹю московскою н своимн дѣ |
тнн. далѣ есмь десатннѹ стѣ бѣн оу Лавро |
шевъ манастирь. н стѹрца. оу вѣки. |

Ниже—польская приписка: „Fundował Roku 1429, Umarł Roku 1455“.

2. *Справа*—уставомъ (край срѣзанъ, наши добавленія въ скобкахъ []).

Се ѿзѹ великыи кня
дннтрии олгирдов[и]
уѣ. помолнаса ѣсмь
боу і стѹе бѣн. н далѣ [е]
смь стѹі бѣн гндко[вн?]
уа лѹкно патн[по?]
ѣ і озерѹ і морнн[о?]
а кто пороушнть
ан при моемъ ж[и]
вотѣ. іан по моеѹ
жнкотѣ росѹдн[ть]
са со мною прѣдѣ бѣ[мѣ].

¹⁾ Можетъ быть, слѣдуетъ читать: „н своією“.

3. *Внизу*, подъ ногами арх. Михаила, *слева*, почеркомъ к. XV—н. XVI в.:

СИ ІА. КОЛУКО ЕСКОВИ
 СВОИ БРАТО С ГРИНЕМЬ
 ДАЛЪ ЛН ЕСМО ПРУТОИ
 В ЛВРОШЕКЪ МАНА
 СТЫРЬ ВПИСА НИКОУ ЗДРО
 ВНОЮ. СВОЮ ФУННОУ.
 А КТО Н ГЛѢ ¹⁾ КЕТОУПА7
 РАСОУДНТСА С НАМИ
 ПРЕ БИТЪ. ПРИ МО М[к?]
 СТЬ БЫ ПА КОЛУКО
 ГЛАСОВИ.

4. *Внизу справа*—сильно испорченная запись, кажется поддѣльнымъ подъ XV в. почеркомъ. Весь правый край записи стертъ:

СЕ ЛЪЗЪ КИЛЪЗЪ О. . .
 БОРИСОВНУЪ КІА.....
 СКОГО ДАЛЪ КЕС.....
 ДЕСАТНУЪ ВСЕ.....
 Ѡ ВСЕГО НПОЛ.....
 СВАТЪИ БІІН. А.....
 НЕ ДОПРАВНТЬ.....
 ПО МОЕМЪ ЖИВОТ[к]
 СУДИТЬ ІЕМУ БЪ [н]
 СТІА БІІА СВОЕ
 ВНТЬ.

Вся эта запись обведена съ одной стороны чертою, и украинскимъ почеркомъ к. XVII—н. XVIII в. приписано: „того не писале“.

На шестомъ листѣ срѣзанъ весь крайній столбецъ; на обор. сохранившася—позднѣйшее (XVIII в.?) изображеніе Пилата.

На л. 7—запись к. XV—н. XVI в.

А СЕ ЛЪЗЪ ПАНИ КОЛУКОВА ОУТИНЬА
 УКАЗАНЬЕ ПАНА СВОЕ ЗАПИСАЮУ
 ПРУТОЕМЪ ФЛЕКСОУ МАКЫШЕВИ СЪ

¹⁾ Слѣдуетъ прочесть: „НИЕ“.

знатице мѣ и съ оуссю слѣкою
а дѣте мой ненадохъ са застоу
плати оу тое. а кто тое пороуши
росоудитъ са со мною на стрлшномъ
соу. прѣ богомъ а при архимандрѣ
.... а при то былн на васько протасо
кн. юшко бѣанко....

Далѣе—стерго. На л. 8 об. запись пана Ив. Глѣбовича, того же вѣка, о наданѣ монастырю; далѣе—запись о наданѣ Дешка Павловича н. XVI в. п др. На свободныхъ листахъ — пѣснопѣнія русскимъ уставомъ XV в.

Изъ записей видно, что Евангеліе Лавришевскаго монастыря служило вмѣсто книги для внесенія записей о различныхъ дарахъ и вкладахъ въ монастырь.

IV.

Во Львовѣ, въ библиотекѣ Народнаго Дома мы изучили нѣсколько сборниковъ, пользуясь печатнымъ описаніемъ г. И. Свенцицкаго, именно изъ собранія кан. А. Петрушевича №№ 32, 59, 102, 105, 125 и 213.

Прежде всего остановило на себѣ наше вниманіе Учительное Евангеліе, точнѣе—сборникъ словъ отъ недѣли мясопустной, XVI в. № 32. Приводимъ примѣръ языка и манеры поученій:

л. 9 об. **Мавка Евліи стои в наю а по, кторое на ѡзнамналъ
ѿ Хс Сяъ Бжїи прѣ еванста с ѿѡ. за є.**

**Ѻзнаймоує на н приклъ дає еванста стѣ ѿѡа авѣхмо н мы таже
ншли за хртѡ кды на оузове ѡко ѡны аплѡвъ стѣ. кторын вшнкы
рвун ѡставивши а пошли за Хмѣ. Але на мѡкро оузывзеть гѣ прѣ
пъркы і аплы н евлїю стож, але мы не хѡуемо нти, то есть колѣ єго
стои н запѡвѣдн понлнѣти не хѡує, прѣ которомж бѣмо сїсеми были.
ѡко же н шїре оуслышї сѣ уау.**

Бѣлскаа Мавка.

Гѣ ншѣ правдїкѣ Хс н правдїкѣ бѣ а невѣмовнал глауєнїа н
цнрое мѣрдїє. таже нзъ своєн доброты н велїкого мѣрдїа. простын а
оубѡгын люде възвѣа а на оураа аплѣкы н оуунїи н пастырїн цркви

И поуѣднса Дѣи велнко и пакн третне ѡбрѣтъ ю во писанїи и реуе оу
прѣни(?)ти днаволе, што тако пакоти творншии ми. Тогда жаба проглагола
ко Дѣдѣ: не дамъ азъ тебѣ писати и бѣ славити, яко мнѣ не даешн.
Тогда Давн ца реуе: всако днханне да хвалн Гѣ.

3) Испнса Давн флатн и всѣ фамѡ тѣе и залнн фоловомъ и вовѣже
во море и ре. Аще ест слово сіе право да нзидѣ нз моря. И прѣнн
фатн ко морн ѡ лѣтъ и по сметн Давндокѣ вовѣже Соломѡ мрежа во
море нзвлеуе фолово, ѡбрѣте фатн и ѡбрѣте к не псамовъ рѣг; яко же
Соломѡ наполни вѣ мнр фатнрн, тако и Апстолн исполннша вѣ мн
кожѣва и вѣ мн плакн (sic) вѣрн. Рыбн бяху новнн завѣтъ и крещенне
Хво.

л. 37 об. Слово како спнса еугліе.

По вѡнесенїи Гѣ нашего Іс Хта прннн Іѡанн стѣю Бїѣв во своасн
то (?) живнше (?) дї лѣ. и на сѣдци прнде Авцѣ во Македонїю и Мако
во Александрїю и Маѡѣ во Нвѣско странѣ и рѣша в себѣ каждо: ндемъ
во Первсалн поклонїтса Бїнн и видїѣ што творн и всн собравшн сн во
домъ Іѡана Богослова и сотворнша прѣтоль велн и сѣдн прѣхнтнн на
прѣтоль и рекоша. Радѣнса матн свѣтодавца рѣса всемъ мнрѣ сїенїе.
Тогда тн ѡглахнвнша и ѡнѣмнша, томо ѡ нѣсѣ гла слншаху и вземше
харатнн и даша нмъ. егда испнсаху, тогда и проутоша и гла съ нѣсѣ
прѣста и прннесоша кодо свое писанїе и составнша сѣтое еугліе“.

Кромѣ того изъ той же рукописи и нѣкоторыхъ другихъ сдѣланы
выписки различныхъ виршѣ и. XVIII вѣка, иллюстрирующихъ поло-
женіе даннаго литературнаго жанра въ южно-русской литературѣ на-
званной эпохи.

Заканчивая свой краткій отчетъ о занятїяхъ считаю долгомъ вы-
разить благодарность всѣмъ гг. хравителямъ библіотекъ, гдѣ я зани-
мался: д-ру І. Корженевскому, д-ру С. Чубку, г. Бискупскому, проф.
Ф. И. Свистуну, а также — проф. д-ру Л. Яновскому бывшему моимъ руко-
водителемъ при обзорѣннн Краковскихъ библіотекъ и М. С. Возняку—
удѣлившему мнѣ не мало времени при моихъ занятїяхъ во Львовѣ.

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA
00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72
Tel. 26-68-63

В. Н. Перетцъ.

- Проф. В. Н. Перетцъ.** Отчетъ объ экскурсіи семинарія русской филологіи въ С.-Петербургъ 20 февраля—6 марта 1910 г. Кіевъ. 1910. Ц. 25 к.
- Проф. В. Н. Перетцъ.** Отчетъ объ экскурсіи семинарія русской филологіи въ Полтаву и Екатеринославъ 1—9 іюня 1910 г. Кіевъ. 1910 г. Ц. 60 к.
- Проф. В. Н. Перетцъ.** Отчетъ объ экскурсіи семинарія русской филологіи въ Житомиръ 21—26 октября 1910 года. Кіевъ. 1911 г. Ц. 1 р.
- Проф. В. Н. Перетцъ.** Отчетъ объ экскурсіи семинарія русской филологіи въ С.-Петербургъ 13 — 28 февраля 1911 года. Кіевъ. 1912. Ц. 1 р.
- Проф. В. Н. Перетцъ.** Отчетъ объ экскурсіи семинарія русской филологіи въ Москву 1 — 12 февраля 1912 года. Кіевъ. 1912. Ц. 1 р.
- 1907—1912. Семинарій русской филологіи подъ руководствомъ проф. В. Н. Перетца.** Первое пятилѣтіе. Кіевъ. 1912. Ц. 75 к.
-

